

OSMO TIILILÄN TEOLOGIAA III

Väinö Hotti

(nettikuva)

OSMO TIILILÄ

Tietoja

Kuvaus

Osmo Antero Tiililä toimi Helsingin yliopiston dogmatiikan professorina 1939–1967. Hän oli paitsi professori ja tutkija myös tuottelias kirjoittaja ja suosittu kristillinen puhuja, joka kokosi suuret kuulijajoukot. Hänen kiinnostuksensa tutkijana suuntautui erityisesti herätysliikkeisiin. [Wikipedia](#)

Synty: 3. maaliskuuta 1904, [Tampere](#)

Kuoli: 16. joulukuuta 1972. [Helsinki](#)

Kirjat: [Elämäni ja kirjani](#), [Syvällä kulkee väkevä virta: valitut runot](#), [Antti J.](#)

[Pietilä: kiistelty kirkonmies](#)

Timo Junkkaala, Osmo Tiililä - protestantti (PerusSanoma Oy 2004, s.828).

Odotettu kirja

Ottaen huomioon professori Osmo Tiililän merkittävyyden Suomen kirkossa tämä kirja on toivottu ja odotettu kirja. Mikä on totuus Osmo Tiililästä? Varsinkin Tiililän ystävät, mutta myös vastustajat, tarttuvat innolla tähän kirjaan. Teologeja luonnollisesti kiinnostaa dogmatiikan professorin elämäkerta. Kirjalle on "sosiaalinen tilaus". Erittäin hyvänä saumana kirjan julkaisemisen ajankohtaa on pidettävä niiden kannalta, jotka ovat viime aikoina lähteneet kansankirkosta tai parillaan harkitsevat sitä. Lähtöä harkitsevat voivat saada siitä ratkaisevia eväitä. **Mitkä olivat tämän dogmatiikan professorin kirkostaeron syyt?** Onko tilanne muuttunut noista ajoista uskovien kannalta? Jos on muuttunut, mihin suuntaan? Onko Tiililää pidettävä "miehen tien" osoittajana kirkosta lähdön suhteen?

Tiililä ja aikamme teologit

Tiililällä lienee teologien keskuudessa varsin vähän opetuslapsia. Selitys on tietysti siinä, että Tiililän elinvuodet ovat jo liian kaukana. Moni teologi ei välttämättä tiedä Tiililästä enempää kuin keskiverto kansalainenkaan: Tiililä on vai joku kirkosta eronnut professori. Vanhemmat teologit jakaantunevat useampaan ryhmään. **Ensiksi on niitä, joille Tiililä oli mallikas professori eroamiseensa asti. Siinä hän menetti kasvonsa ja**

oli tämän jälkeen: sairas, seonnut, harhaoppinen, ruttotautinen.

Mitään selkeämpää harhaa ei voi olla kuin kirkon jättäminen.

Edelleen on niitä, jotka ajattelevat, että Tiililä oli hyvä mies, mutta hänen kirkosta eroamisensa on mysteeri. **Vielä on niitä, jotka hyväksyvät kokonaisuudessaan Tiililän, sekä hänen oppinsa että eronsa; jopa katsovat hänen eronsa liittyneen loogisesti hänen teologiaansa.**

Vaarallinen Tiililä

Tiililä oli eläessään kunnioitettu ja - ehkä hieman pelättykin mies. Harva uskalsi hänen kanssaan asettua nokatusten. Tiililä ei ampunut aivan kaikkea mikä liikkuu, mutta liipasinherkän miehen maineessa hän oli. **Ja kun ampui, ampui kovilla!**

Moni yrittikin välttyä vastakkainasettelusta tämän professorin kanssa. Nyt Tiililän kuva on vuosikymmenten saatossa uskovienkin mielissä kalvennut. Mitä saa aikaan Junkkaalan kirja? Jos ja kun Tiililä, hänen elämänsä ja oppinsa noin tarkoin paalutetaan, saako se aikaan uutta intoa uskovien keskuudessa? TOIVOTAAN, TOIVOTAAN! Nähdään, mitä kysymyksiä Tiililä nostatti esiin - **ja minkä puolesta hän kaatui. Meidän kysymyksemme ja ongelmamme ovat täsmälleen samoja kuin Tiililänkin aikaan.** Maallistuminen on edennyt ja kirkon irtautuminen Raamatusta jatkunut. Kansanvallan lujittuminen on tuonut tukun lisäongelmia. Olisiko Tiililällä lainkaan jalansijaa aikamme kirkossa? **Tiililän ajoi kirkosta uskollisuus sanalle. Kuinka me voimme olla kirkossa, jonka jumalattomuus on tänään aivan toista luokkaa?**

Selkärankainen mies

Viime vuosisadalla kirkolla oli onni omistaa muutamia selkärankaisia johtajia: **Gustaf Johansson, Antti J. Pietilä, Yrjö J.E. Alanen ja Osmo Tiililä.** Tiililällä oli alussa monia arvovaltaisia ystäviä, jotka sittemmin jättivät Tiililän. Heidän ystävyytensä perustui varmaan pitkälti Tiililän korkeaan asemaan. Heillä ei kuitenkaan ollut Tiililän selkärankaa pitää kiinni perusteista. Loppuaikoinakin he vielä muodollisesti pitivät yhteyttä, mutta se oli väkinäistä ja pelkästään Tiililän oppineisuuteen ja asemaan perustuvaa - hengellisesti he olivat selkeästi eri leireissä. Tiililälle tämä ystäväistä luopuminen oli **sanomattoman raskasta**. Verta vuotavin

sydämin hän joutui yhä uudelleen toteamaan, kuinka ystävä toisensa jälkeen hylkäsi hänet. Tällaisia selkärangattomia, maailmaan mukautujia, kameleontteja, luikertelijoita ja takinkääntäjiä olivat mm. **Olavi Kares, Aimo T. Nikolainen, Eelis Gulin ja Mikko Juva**. Näihin jälkimmäisiin sopivat profeetta Elian sanat ontumisesta molemmille puolille:

"Ja Elia astui kaiken kansan eteen ja sanoi: "Kuinka kauan te onnutte molemmille puolille? Jos Herra on Jumala, seuratkaa häntä; mutta jos Baal on Jumala, seuratkaa häntä" (1 Kun.18:21).

Kaikki tappioksi

Osmo Tiililä erosi aikansa kirkonmiehistä siinä, että **hän laittoi kaikkensa peliin**. Hän otti uskon tosissaan. Kaikki, jopa professorin arvo, sai mennä, jos uskollisuus evankeliumille sen vaati. Hän ei lähtenyt laskelmoinnin populistiselle tielle kuten hänen monet ystävänsä. **Jeesuksen seuraaminen maksoi Tiililälle**. Tiililä oli valmis kärsimään Kristuksen tähden. Hän tahtoi mieluummin olla riidassa ystävien ja piispojen kuin Uuden testamentin kanssa. **Jeesuksen edessä ei neuvotella, vaan totellaan**. Tässä hän osoitautui aidoksi apostoli Paavalin seuraajaksi:

"Mutta mikä minulle oli voit-to, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi. **Niinpä minä todel-la luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, mi-nun Herrani, tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä minä olen me-nettänyt kaikki ja pidän sen roskana - että voittaisin omakseni Kristuk-sen"** (Fil.3:7-8).

Tekojen saarna

Vanhassa testamentissa mm. Jeremia ja Hoosea saarnasivat paitsi sanallisesti myös teoillaan. Heillä oli "tekojen saarna". Tiililäkin saarnasi paljon sanoillaan. **Lopuksi hän saarnasi teollaan - erosi kirkosta**. Kirkosta eroamisellaan hän tahtoi alleviivata julistuksensa. Siis **ero oli looginen seuraus ja jatko Tiililän julistukselle**.

Syötävä kokonaan

Tämä tekstini on ”tarkoin rajattu”. Se on suunnattu eräälle ihmisryhmälle: **"kaikille Suomessa oleville Jumalan rakkaille, kutsutuille pyhille."** Tämä on kohdistettu Sinulle, **joka kuulut Jumalan EKKLESIAAN**.

Tämä on kohdistettu Sinulle, joka olet kokenut ja olet vakuuttunut siitä, että **Osmo Tiililä oli JUMALAN MIES** - ja että hänellä oli ylhäältä annettu sanoma Suomen kansalle ja Suomen kirkolle.

Vanhan testamentin uhrilammas oli syötävä **"kokonaan"**: **"Älkääkä jättäkö siitä mitään huomenaamuksi; mutta jos jotakin siitä jäisi huomenaamuksi, niin polttakaa se tulesa"** (2 Moos.12:10). Samoin Kristus UT:n uhrilammas on "syötävä kokonaan": **"Seuraavana päivänä hän näki Jeesuksen tulevan tykönsä ja sanoi: "Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!"** (Joh.1:29). **"Mutta hänestä on teidän olemiseenne Kristuksessa Jeesuksessa, joka on tullut meille viisaudeksi Jumalalta ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi"** (1 Kor.1:30).

Rakas ystävä! Jos sinä hyväksyt Osmo Tiililän opetuksen ja sanoman taivaasta tulleen, Sinä joudut myös ottamaan kantaa hänen kirkostaeroonsa. Sinä joudut ratkaisemaan, oliko hänen kirkosta eroamisensa sopusoinnussa hänen julistuksensa kanssa?

On nimittäin niitä, jotka pitävät Tiililää hyvänä opettajana, mutta eivät missään tapauksessa hyväksy hänen kirkosta eroamistaan. He eivät ole koskaan asettuneet (eivätkä halunneet asettua) eron loogisuutta koskevan kysymyksen eteen. **He "syövät" Tiililän vain "osittain": opetus oli OK, mutta ero oli väärin.**

Tiililäkin on syötävä kokonaan siinä tapauksessa, että tulemme johtopäätökseen, jonka mukaan hänen tekonsa pitävät yhtä julistuksen kanssa.

Omatuntosi sanoo sinulle, ettet voi hylätä hänen tekojansa, jos ne ovat selvä jatkumo hänen opetukselleen. Jos pääset selvyyteen ja varmuuteen siitä, että Tiililän puheet ja teot pitivät yhtä, Sinä olet epälooginen, jos hyväksyt vain toisen. Sinä paloittelet Tiililän - vastoin omaatuntoasi.

Oma vakaa näkemykseni on, että ken ikinä samaistuu Tiililän raamatulliseen teologiaan ja omaksuu sen, hänellä on vain yksi suunta - ulos kirkosta! Loogisuus vei Tiililän askelet kirkon ulkopuolelle. Ehkä nimenomaan rautainen loogisuus nosti Tiililän muiden tuon ajan kirkonmiesten yläpuolelle. Tiililällä ei ollut tässä kysymyksessä liikkumavaraa. **Tiililä kulki tinkimättömydessään MARTTI LUTHERIN JALANJÄLJISSÄ!**

"Teologisen tiedekuntaan dogmatiikan professori Osmo Tiililä erosi kirkosta. Mene ja tee Sinä samoin!"

Kirjoittaja

Teol.tri **Timo Junkkaalalla** on taito elämäkertojen kirjoittamiseen. Tästä on osoituksena **Urho Muroman elämäkerta**. Hän on "tämän alan miehiä". Junkkaala on huolella paneutunut kirjan tekemiseen. Hän on kypsyttellyt kirjaa 1990-luvun alusta asti. Kirja on vahvaa ruokaa, jota ei auta romaanin tyyliin lukea. Hän loihtii Tiililästä esiin uskottavan kuvan. Tähän vaikuttaa merkittävästi **laaja dokumenttiaineisto**: Noin 100 sivua käsittävä kirjallisuus- ja muu lähdeluettelo on omalta osaltaan **takeena kirjan painoarvosta**. Voi vain aavistella, kuinka paljon tunteja on käytetty aineiston kokoamiseen. Vaivaa ja aikaa ei ole säästetty - **mutta kyllä tulostakin on tullut**.

Monipuolinen kirja

Junkkaala kuvaa Tiililän elämää kehdestä hautaan. Lisäksi kirja avaa **näkymät koko Suomen kirkon lähihistoriaan**. Useimmat piispat pääsevät lähikuvaan. Yliopistomaailmassa liikutaan paljon. Ylioppilaiden hengellinen toiminta saa paljon huomiota aina kansainvälisiä yhteyksiä myöten. Tiililä oli ekumeenisesti suuntautunut. Hänellä oli siihen liittyviä edustustehtäviä myös ulkomailla. Myös kansalaissota (1918) tulee useammassa kohdassa esille.

Henkilökohtainen kiinnostus

Itselläni on ylimääräinen kiinnostus tähän kirjaan sikäli, että **Suomen Vanhauskoiset on oppiperustassaan sitoutunut Osmo Tiililään** (Muroman ja Saarnivaaran lisäksi).

Siis: katsotaanpa, mihin on sitouduttu! Ainut oma kokemukseni Tiililästä kirjojen ja kasettien lisäksi on osallistuminen vasta uskoontulleena nuorena miehenä Messuhallin Kirkkokansan herätyspäiville joskus 1960-luvun alussa. Otsikointi osaksi kirjan ja osaksi VH:n, tehosteet VH:n.